

Жаштык бул - ЖИГЕР!

НУР

Студенттердин коомдук-маданий гезити

@oshsu.kg

www.oshsu.kg

№04 (217) 2023-жыл, апрель

Гезит 1992-жылдан бери чыгат

oshmu.nur@mail.ru

Студенттик акыйкатчы аппаратына 15 жыл!

4-6-бет

МЕН КҮТКӨН ЖАЗ

7-бет

УЛУУЛАРДАН УЛУУ КЕП

Кезектеги сериябыздын коногу

ОшМУнун окутуучусу

Асылбек Айтманбетов:

"Мезгилдин ыргагында билим берүү тармагы алдыга кетип, тарбиянын калыптанган үлгүлөрү колдонуудан чыгып, солгундап баратат."

2-3-бет

УЛУУЛАРДАН УЛУУ КЕП

Таалим маанилүүбү же тарбиябы?

Урматтуу студент дос, ушул суроо сизди ойлондурду беле? Мектепте берилген, жашоодон алган билимге караганда, үй-бүлөдө берилген тарбиянын орду чоң. Эң негизгиси – таалим менен тарбияны эриш-аркак алып жүрүү керек. Жогорку окуу жайлардын окутуучуларынан билим гана алып чектелбестен, тарбиялык маани камтылган улуу кеп да уга жүрөлү деген максатта "Улуулардан улуу кеп" аттуу сериябызды сунуштайбыз. Кезектеги сериябыздын коногу ОШМУнун окутуучусу

Асылбек Айтманбетов

АДАМ БОЛУУ – ТАРБИЯДАН

Кыргызстандагы билим берүүнүн абалы, келечеги, урунтуктуу багыттары жөнүндө оң, терс пикирлер айтылып келүүдө. Анткен менен нечен көрсөтмө, жобо, токтом, мыйзамдар кабыл алынып, сунушталган менен жыйынтыктуу, натыйжалуу аракеттер билинбей, кагаз жүзүндө гана калып жатканы жалпыга маалым.

Атактуу даанышман Аристотель: “Билим жагынан алга барып, адеп-ахлактык жактан артта калып жатсак, анда биз алга эмес, артка карай бара жаткан болобуз” – деп таасын белгилеген экен. Биз бир тарапка көбүрөөк басым жасап (билимге), экинчи тарабыбыз (тарбия) чабал аракетте болуп, ал гана эмес турмуштук практикада ачык көрүнүп да калууда.

Өз мезгилинде белгилүү педагог Ян Амос Коменский: “Мамлекетти ондоону мектептен баштоо керек” – деп оңолуп, өнүгүүнүн өзөгү кайда экенин так аныктаган. Саясаттан сырткары, чынында эле, негизги иш аракетти мектептен баштоо зарыл экендигин жашоо турмушубуз айгинелеп турат.

Билим берүү тармагы так иштелип чыккан, кайтарымы аркылуу мамлекеттин жүзү дүйнөгө таанылган өлкөлөр – бүгүнкү күндө эң өнүккөн, өскөн абалда жер жүзүн таң калтырып жатканы ачуу чындык эмеспи. Ал эми бул маселеге тон сыртынан үзүл-кесил мамиле кылып, убада, көрсөтмөлөр, жоболор оозеки же кагаз жүзүндө гана өмүр сүрүп келе жаткан биздин өлкөдө өзгөчө көңүл бөлүүгө, камкордук көрүүгө муктаж абалда турат.

“Бала – жердин жандуу гүлдөрү” – деп М. Горький айткандай, өткөн муундун мурасын улап кетчүлөргө бүгүнкү тарбия, мамиле, максатка ылайыктуу болуудабы? деген олуттуу суроо пайда болот. Албетте, кемчилик көп, натыйжа жок болуп жатат. Бирок ыкчам, майнаптуу аракеттер болбосо, барга канагат

кылып жүрө берсек, азыркы жагдайыбыз дагы кейиштүү абалга түшүшү айдан-ачык эле белгилүү болуп калды.

Илгеркилер найза саюучу мыкты, айла таап журт багуучу ыктуу жигиттерди окуу планы, программасы, концепциясы ж.б. жок эле тарбиялашкан экен.

Калыгул олуя: “Орой айтсаң, адамга жукпайт. Орой сөздү киши укпайт. Сылык, сыпаа сөз жетет. Ал мээге эмес, жүлүнгө кетет. Түшүндүрүп жай айтсаң, уялып, ыраазы болуп кетет” – деген экен. Азыркы жашмуунга (окуучу, студент) мындай мамиле менен адептүүлүккө, ыйманга, тарбиялоого кыйла конкреттүү, ишенимдүү, тастыкталган, практикалык жагына көбүрөөк басым жасалган багыттар, көрсөтмөлөр керек болчудай көрүнөт.

«Бөтөндүн бөркү болбойт, башка жактан көчүрүп келген көчөт өнбөйт» дегендей батыш өлкөлөрүнүн сыноодон өтүп, практика

жүзүндө колдонулбай калган окуу усулдарын, биз, замандын жаңы усулу катары кабыл алып, кийин анын алгылыктуу жагын ала албай, ортодо кур жалак калуудабыз. Мисалы, чет элдик улуттук куррикулум, интерактивдүү усул, окутуунун жаңы технологиясы ж.б.

«Мээге чабуул» деген ыкма окутуучунун да, студенттин да, окуучунун да аң-сезимин биротоло бузуп бүттү. Бул ыкманы үйрөнгөн бүтүрүүчүлөр мектепке «чабуул жасабай» чет өлкөгө кетип калышууда.

Салттуу эле ата-бабабыздан келе жаткан, уюткулуу элибиздин акыл казынасынан жаралган, улуттук нарк-насилге сугарылган окутуу, тарбиялоонун (элдик педагогиканын) үлгүлөрүн пайдалануудан неге четтеп баратабыз? Бул багытта акыл калчаган белгилүү мугалимдердин, окумуштуулардын омоктуу ойлору, тажрыйбалары жооп издеп, учугун таппай келүүдө.

1970-80-жылдарда азыркы жаңылык саналып аткан батыштын усулдарын алгач практикага киргизген И.Бекбоев, Б.Исаков, Б.Батыркулов, М.Баимбетов өндүү белгилүү усулчулардын иш тажырыйбаларын колдонуудан, кеңири жайылтуудан тайсалдадык.

Билим берүүдө тарбиялык иштерди эриш-аркак алып баруу мурунтан эле алгылыктуу иш-аракет катары өз үзүрүн берип келген. Арийне, ЖОЖдордун педагогикалык адистиктеринде окугандардын басымдуусу кыздар болуп, мектепте тарбиялык иштерди жүргүзүүдө «паравоз», «рекеттерди» токтотууда алсыздык кылып жатканы да өзгөчө көйгөйдү жаратып келүүдө.

Израилде балдарды кичинесинен баштап эл-журттун керегине жараган, ак кызмат өтөгөн, элдин, жердин чегин көздүн карегиндей коргогон, мекенчилдик сезимин такшалткан ыкмаларды жөнөкөй эле оозеки кеп менен (мактоо жолу менен) айтып, калыптандырышат. Мисалы: «Сен келечекте белгилүү инсан болосуң, өлкөнүн кызыкчылыгын коргойсуң, мамлекетке ак кызмат өтөйсүң, улуттун даңкын чыгарасан»-деген сыяктуу чыныгы болчу иш-аракеттерге шыктандырышат. Чет өлкөнүн үлгүсүн тууроо деген жок. Чек арасын тегерете араб өлкөлөрү курчап турса да, улуттук менталитетти бекем сакташат. Ал эми биз, чет элдиктердин үлгүсүн жаңы табылга катары алып, балада өзүнүн «менин» калыптандырабыз деп, өзүбүздүн баалуулуктарыбызды жерип жатабыз.

Эмне үчүн азыркы жаштарда текебердик, өзүмчүлдүк, жеке керт башынын кызыкчылыгын биринчи орунга койгон сапаттар күч алып барууда. Анын башаты мектепте ата салтынан келе жаткан тарбиянын таасиринин жоктугу. Мисалы: Өзүнөн улууга салам берүү, кары адамга жол бошотуу, кайрылып суроо салса, талапка ылайык жооп берүү, кыз баланы урматтоо ж.б. көптөгөн асыл нарктуулуктун үлгүлөрү улам жоголуп баратат.

Эркек балдардын чымыр денелүү болуп, оор жумуштан, кыйынчылыктан качпаган, жалпы журттун кызыкчылыгы үчүн жан үрөп кызмат кылайын деген дем, күчү барган сайын солгундап бара жатат.

Балада мекенчилдик, улутмандык сезимди ойготуу үчүн аскерге чейин даярдык (АЧД), кыздарга медициналык даярдык боюнча сабак киргизүү абзел.

Аскерге 1 айга кызматка чакыруу-чыныгы ден соолугу бекем, мекенди коргоочуну калыптандыра албайт. Кыздарга медициналык маалыматты, эне болуунун сырларын үйрөтүү, сүйүү, махабат зериккенде ойной турган оюнчук эмес экендигин так факты, аргументтер менен мүнөздөп, практикада далилдеп берүү учур талабы болуп калууда.

Ушул кендирди кескен кемтик элибиздин кадыр-баркына чоң доо кетирип жатат. Эзелтен бери билим берүүнүн багыты тарбиянын

негизинде ишке ашарын тарыхтан так маалымат алып келебиз.

Алгач балдардын арасындагы бири-бирине үстөмдүк кылуу-уккан адамды чочутчу. Азыр окуучу кыздардын арасындагы (талпа, банда) шаардагы аймак-аймакка бөлүнүп тирешүүсү, студенттер арасында шаардык кыздардын айылдык кыздарга үстөмдүк, күч колдонуусу, салык салуусу көнүмүш адаттай эле кабылданып жатат.

Булардын баары кайдан пайда болду?

Биринчи кезекте жетекчиликте отурган бийлик ээлеринин бул маселеге терең көңүл бурбагандыгы. Коомчулуктун, ата-эне, мектеп ж.б. кайдыгер мамилеси. Чет элдик аудио-видео каражаттарынын турмушка жат, тескери үгүт, тарбия берген үлгүлөрүн чек арадан киргизбей, чектөө коюлбай жатканы. Жаш балдардын аң-сезими утурумдук азгырыкка алданып, татыктуу тарбия берүүгө бөгөт болуп келүүдө. Билим үчүн эмес, диплом үчүн окугандар, педагогикалык кесипти (чынында бардык кесиптин башатын нускоочулар) жеригендер, кош көңүл мамиледегилердин улам көбөйүп баратканы ж.б.

В.Путин Россиянын Президенттигине шайланганда: «Сиздин оюңузча, өлкөдө стратегиялык мааниге ээ тармактар кайсылар? - деген суроого, - билим берүү, маданият, тил» - деп жооп берген.

Кыргызстанда да эң алгылыктуу, маанилүү маселе-билим берүү экенин (тарбияны мындан бөлүп кароого болбойт) бийликте отургандар эске тутуп, жетекчиликке алуусу зарыл. Тарбиянын нугун буйрук, көрсөтмө, токтомо менен өзгөртүүгө болбойт. Аны жөнөкөй эле болгон окуя, санат, насыят, хадистерден мисал келтирип, аң-сезимге таасир этсе болот. Мисалы: Өткөн бир замандарда бир адам токойдон күндө отун чогултуп, базарга сатып, акчасына 3 нан алат экен. Бул көрүнүшкө таң калган навайчы бир күнү 4 нан берсе, албай коет, 2 нан берсе, уруша кетет. Айласы кеткенде себебин сурайт. Анда ал адам: «1 нанды карызыма (ата-энем), 1 нанды карызга (балдарыма) берем, 1 нанды кемпирим экөөбүз жейбиз»-деп жооп берген экен. Үй-бүлө, ата-эненин кадыры, жашоонун маңызы ушул чакан баянда даана көрсөтүлүп турат.

Ошондуктан билим берүүнүн багытын келечекте жаңы нукка буруу үчүн төмөнкүлөрдү сунуштайбыз:

Республикада билим берүүнүн концепциясын түп-тамырынан өзгөртүү керек.

Мугалимдердин маянасын дагы жогорулатуу менен аларга талапты күчөтүү зарыл. ЖОЖдорго эркек балдардын келип окушуна стимул (кызыктыруучу чара) жаратканда гана мектептеги тарбиялык иш оң жолго түшөт. Окуучулардын аң-сезимин терс жакка үгүттөгөн, улуттук тарбиянын үлгүлөрүнө тоскоол болгон, батыштан келген аудио-видео каражаттарды өлкөнүн ичине киргизбөө, чектөө. Улуттук менталитетти, салт-санаа, адеп-ахлакты чагылдырган мурастарды телерадио, ЖМКда кеңири чагылдыруу, жарыялоо. Бала тарбиялоодо үй-бүлө, мектеп, ЖОЖ, коомчулуктун биргелешип, ынтымакта аракеттенишинин ыктарын, усулдарын табуу ж.б. Ошентип «Эсиң барда этегиңди жап» дегендей кеч боло электе тарбия ишине мамилени олуттуу өзгөртүп, көйкөшкө менен киришүү замандын зарыл маселеси экенин эсибизден чыгарбасак.

Ош мамлекеттик университетинин студенттик акыйкатчы аппаратына 15 жыл!

ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын жетекчиси Бекжан Жумабаев:

ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппараты – бул дилгир студент жаштардын уюму болуп эсептелет. Анткени окуу жайдагы бардык эле студенттер коомдук турмушка кызыгуу менен аралаша алышат. Студенттик акыйкатчы уюмуна студенттердин көйгөйлөрүн аныктап чечүүгө жөндөмү бар гана студенттер келип ыктыярчы болушат. Студенттик акыйкатчы аппараты – студенттерди укуктуу чөйрөдө өздөрүн алып жүрүүгө, келечекте мыйзамдуулук үчүн күрөшө турган келечек ээлерин тарбиялоочу уюм болуп саналат. ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын жетектеген жаштар бүгүнкү күндө мамлекеттик башкаруу иштеринде, укук коргоо органдарында, коомдук турмушта өздөрүнүн студенттик акыйкатчы аппаратынан топтогон тажрыйбаларын пайдаланып келүүдө. Акыйкатчылар ар дайым мыйзамдуулуктун күзгүсү болула!

15 жылдыкка арналган конференция болуп өттү

20-апрелде ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын түзүлгөндүгүнүн 15 жылдыгына арналган конференция болуп өттү. Иш-чарага ОшМУнун ректору, профессор Кудайберди Кожобеков баштаган ректорат жамааты, ОшМУнун акыйкатчы аппаратынын мурдагы жетекчилери: Эрнис Толтоев, Өмүрбек Акбаралиев, Нурсултан Кубанычбек уулу, Бектурсун Орозали уулу жана Ош шаардык жаштар комитетинин атынан Уулча Икрам кызы, Ош облусунун жана Ош шаарынын акыйкатчысы Касым Шамбетов жана ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын жалпы жамааты катышты.

Конференция куттуктоо сөзү менен башталып, акыйкатчы институтунун баяндамалары менен коштолду. ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппараты БатМУ, ЖАМУ, И.Арабаев университеттеринин студенттик акыйкатчы аппараттары менен кызматташуу келишимине кол коюшту. Буга чейин студенттик акыйкатчы аппараты КӨЭАУ, ОшМПУ, ОшТУ университеттери

менен да кызматташуу келишимине кол койгон болчу. Иш-чаранын жүрүшүндө ЖОЖдор арасында акыл таймаш, дебат оюндары болуп өттү. Конференциянын экинчи бөлүгү ОшМУнун факультеттерине жана Сулайман-Тоого экскурсия менен коштолуп, кечинде келген конокторго ооз ачыруу аземи менен жыйынтыкталды.

ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын жобосу

Ош мамлекеттик университетинин акыйкатчы аппараты 2007-жылы 10-декабрда түзүлгөн. ОшМУнун акыйкатчы аппараты университеттин тарбия департаментинин жана кесиптик бирлик комитетинин структуралык бөлүмү болуп эсептелинет. Акыйкатчы аппаратынын толук аты: -Кыргыз тилинде: Ош мамлекеттик университетинин студенттик акыйкатчы аппараты -Орус тилинде: Аппарат студенческого Омбудсмена Ошского государственного университета -Жайгашкан жери-ОшМУнун башкы имараты, Ленин көчөсү-331

ОшМУнун жалпы факультет, колледждеринин студенттери окутуучу тарабынан модуль, сессия учурунда акча же кандайдыр бир белек талап кылууга күбө болуп же дуушар болсо, ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратына арыз менен кайрыла алат.

Жетекчи менен бир саат

"Жетекчи менен бир саат" аттуу жолугушуу ай сайын Ош мамлекеттик университетинин студенттик акыйкатчы

аппараты тарабынан өткөрүлүп турат. Ош мамлекеттик университетинин студенттери тарабынан сунушталган же студенттердин эң бир көйгөйлүү болгон маселелердин чечимин таба турган жана ошого жооп бере турган университетте иштеген кызматкерлерди акыйкатчы аппараты студенттерге алып келип, жолугушуу уюштуруп берет. Жолугушуда студенттер өздөрүнүн чечилбей келген суроолорун берип, жооп ала алышат. "Жетекчи менен бир саат" аттуу жолугушуу бир гана көйгөйлөрдү чечүү үчүн эмес, келген жетекчилердин кандай ийгиликтери бар жана жетекчинин ийгиликтеринен өрнөк алуу каралган.

ОшМУнун факультет-колледждеринин студенттери үчүн студенттик акыйкатчы аппараты жөнүндө маалыматты "Акыйкатчы" бурчунан көрө алышат.

Студенттерден "Окутуучу - студенттин көзү менен"

Ош мамлекеттик университетинин студенттери жана магистранттары үчүн ар бир окуу жылында, ар бир семестринин жыйынтыгы боюнча билим берүүнүн сапатын жогорулатууга багытталган "Окутуучу-студенттин көзү менен" анонимдүү он-лайн сурамжылоо (анкетирование) болуп өтөт.

Анкетирлөө мөөнөтү 2 жумага созулат. Ал үчүн ар бир студент avn.oshsu.kg дарегинен "Анкетирование" дегенге АВН информациялык системада колдонгон ЛОГИН жана ПАРОЛЬ колдонуп кире алышат.

Урматтуу студенттер! ОшМУнун сайтында

студенттик акыйкатчы аппараты түзгөн “Ишеним кутучасы” иштейт. Бул жерде студенттер өздөрүнүн көйгөйлөрүн, экзамен учурунда мыйзамсыздыкка кабылган учурда арыз-даттанууларын электрондук түрдө калтырса болот. Бул арызды бир гана ОшМУнун ректору жана студенттик акыйкатчы аппаратынын жетекчиси гана окуй алат.

Сиздин пикириңиз биз үчүн баалуу!
www.oshsu.kg дарегине киресиз, “Ишеним кутучасы” терезесин ачып, AVNдеги логин, паролунузду териңиз.

Жылдын мыкты акыйкатчылары

Ар бир окуу жылда “Жылдын мыкты акыйкатчысы” кароо сынагы өткөрүлөт. Ал сынакка факультет, колледждердин төрага, төрайымдары катыша алышат. Ал кароо сынакты СААнын жетекчиси жана түзүлгөн комиссия карап чыгат. ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынан “Мыкты акыйкатчы-2022” кароо сынагына катышып, жеңишке ээ болгон акыйкатчы төрагаларына ОшМУнун жатаканаларына 1 жылдык акысыз жашоо үчүн сертификаттар жана кызыктуруучу белектер, акчалай сыйлыктар тапшырылды. Ошондой эле ректордун ардак грамотасы менен сыйланышты.

I орус: МИТ факультетинин акыйкатчы аппаратынын төрайымы Мадина Токтоматова;

II орус: ДТЖМФ акыйкатчы аппаратынын төрайымы Мадина Таалайбек кызы;

III орус: Медициналык колледжинин акыйкатчы аппаратынын төрайымы Нурпери Мелисбек кызы;

ОшМУнун студенттик акыйкатчы аппаратынын баштапкы жетекчилери:

Эрнис Ормонов
2005-2006-жыл

Эрнис Толтоев
2007-2008-жыл

Арген Нуров
2009-жыл

Алмаз Ахмадалиев
2010-2011-жыл

Аскар Жеңишбек уулу
2012-2013-жыл

Өмүрбек Акбаралиев
2013-2015-жыл

Нурсултан Кубанычбек
уулу
2015-2017-жыл

Бектурсун
Орозали уулу
2017-2019-жыл

Адилет
Абдырахманов
2019-2021-жыл

Жумабаев Бекжан
Дооронович
2021-2023-жыл

Биздин команда

МЕН КҮТКӨН ЖАЗ

19-апрелде Ош мамлекеттик университетинин Искусство факультетинин 5-курсунун студенти Ноорузгүл Ираимова алгачкы тушоо кесүү концертин берди. Концерт окуу жайдын чоң жыйындар залында уюштурулуп, ОшМУнун студенттери, агай-эжекелер жана каарманыбыздын дос-туугандары келип, колдоп, көңүл ачып олтурушту. Иш-чара 14:00 дө башталып, “Жаштык” ансамблинин жана Ноорузгүл Ираимованын тайпалаштарынын коштоосунда уланды. “Мадам” ыры Мусурманкул, Мыктыбек жана Кылымбек аттуу жигиттердин аткаруусунда болсо, “Сагынуу”, “Апакем менин байлыгым”, “Адамга адам керек” “Сенсиз жаным” жана башка ырлар Ноорузгүлдүн жандуу аткаруусунда көрүүчүлөргө тартууланды. Концерттин аягында Ош шаардык маданият башкармалыгынын атынан Керимбек Акматбеков сөз сүйлөп, Ираимовага ардак грамота тапшырды. Искусство факультетинин деканы Мойдунов Жеңиш Төлөнович жана факультеттин мугалимдери таланттуу каарманыбызга ийгилик каалап, концертти жыйынтыкташты.

Ноорузгүл Ираимова 1998-жылы 21-мартта Ош шаарында туулган. Нооруз майрамында төрөлгөндүгү үчүн ата-энеси Ноорузгүл деген ысымды ыйгарышкан. Ош шаарында чоңоюп, билим алып, 2017-жылы Искусство факультетинин эстрада бөлүмүнө тапшырган, азыркы учурда бүтүрүүчү курс.

Концерт бир жактан отчеттук болуп эстептелинсе бир жактан тушоо кесүү концертим болду десем болот. Бул идея мага 3-4 курста окуп жатканда келген. Сонун бир концерт берсем деп кыялданчумун. Менден мурун дагы Алтынбек Арапов деген агайым койгон. Мынттип 2 жылдан кийин мен коюп олтурам. Кыялым орундалганына кубанычтамын. Концерт берүү үчүн 1 ай даярдандык, ошентсе да, убакыт бир аз жетпей калды. Келишпестиктер да болду, ырдап жатканда мен башка тондо, арттагылар башка тондо ырдап калган учурларда бири-бирибизди түшүнүп, кырдаалдан чыга алдык. Ошентсе да мени менен иштешкен бардык досторуна, агайларыма ыраазымын. Окуудан сырткары башка иш-чараларда, тойлордо ырдап турам. Чыгармачылык менен алек болгондон кийин ушундай чөйрөгө көп учурайт экенсиң. Концертке келген конокторго ыраазы болдум, купулума толду десем болот.

“Жаш кезде артист болуу оңой да, окуунун кереги жок” деп айтып калышчу. Бирок, албетте, кайсыл жерде болбо билим менен гана өсөт экенсиң. Окуу жайымдан дал ушул эң кымбат болгон билимди алдым. Келечекке болгон максат-пландарым чоң буюрса. Дагы да чоң сахналарга чыгып, элге жаңы чыгармаларды тартууласам дейм.

Белгилей кетсек, Ноорузгүл, былтыры Бишкекте уюштурулган “Кыргызстан жылдызы 2022” сынагына Ош шаарынын атынан катышып келген.

ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙЛАРДА – ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮГӨ КАРАЙ ЖОЛ

2023-жылдын 24-апрелинен баштап ОшМУнун Дүйнөлүк тилдер жана маданият факультетинин илим жумалыгынын алкагында англис тилинин фонетикасы жана грамматикасы кафедрасы тарабынан Жашыл жумалык (Go Green Week) өтүп жатат. Иш-чара англис тилинин фонетикасы жана грамматикасы кафедрасы тарабынан уюштурулду. Бул жумалыктын ачылышында факультеттин илимий иштер боюнча декандын орун басары, доцент Абдыкеримова Малика Нышанбаевна кафедранын жамаатына жана туруктуу өнүгүү боюнча өтүп жаткан жумалыктын ишине ийгиликтерди каалады. Ал эми кафедра башчысы, доцент Акматова Айниса Абдибаитовна “Жогорку окуу жайдагы туруктуу өнүгүү” тандоо курсу англис тилин үйрөнүү менен бирге кандай натыйжаларга жетип жаткандыгы, туруктуу өнүгүү-бул коомдук өнүгүүнүн учурда жашап жаткан адамзаттын керектөөсүн камсыз кылуу менен кийинки муундардын керектөөсүн эсепке алган концепциясы катарында студенттерге жеткирүүдөгү натыйжалары боюнча баяндама жасап берди.

Ошондой эле улук окутуучулар: Аспердиева Чынара Мейманалиевна, Эргешова Гулбарчын Сатимбековна эжекелердин туруктуу өнүгүүнүн максаттары жана бул курстун жыйынтыктары жөнүндөгү презентациялары, видео-материалдар жана студенттердин иштери кызуу талкуу болду. Студенттер да активдүүлүгүн көрсөтүштү.

Жума ичинде студенттер менен биргеликте алган теориялык билимдерин практикалоо максатында бир топ төмөндөгүдөй иш-

чаралар өткөрүлдү.

Бул тандоо курсунун маңызына эл аралык деңгээлдеги туруктуу өнүгүүнүн максаттары киргизилген.

Эл аралык коомчулуктун алдында турган жакынкы жылдарда;

1. Теңсиздик менен жакырчылыкты жоюу;
2. Социалдык интеграцияга жетишүү;
3. Глобалдык климаттын өзгөрүшүн токтотуу жана дүйнөнү куруу;
4. Урпактардын татыктуу жашоосу үчүн ресурстардын жетиштүүлүгү болгон 17 максаттын жана милдеттердин комплекси;
5. Туруктуу өнүгүүнүн 3 негизги аспектисинен турган экономикалык өсүшү;
6. Социалдык интеграцияны жана айлана чөйрөнү камтыган тең салмактуу прогрессти камсыздоого багытталган иш-чаралардын теориялык жагын англис тилинде талкуулоо, аны чечүү жолдорун студенттер менен биргеликте үйрөнүү. Ал үчүн төмөндөгүдөй практикалык негиздеги иш-чаралар жыл сайын жүргүзүлүп келет.

ЭКО ГҮЛДӨР КОНКУРСУ

Туруктуу өнүгүүнүн 15-максаты болгон “Жердин экосистемасын сактоо” багытында “Жогорку билим берүүдөгү туруктуу өнүгүү” курсу окутулган ар бир тайпача экологиялык жактан таасири күч болгон, абаны тазалоочу, түзүлгөн талапка ылайык гүлдөр жарманкесине катышты. Катышуучулар жарманкеге чейин бир нече этаптан турган критерийлер менен таанышышкан жана комиссия тарабынан бааланып, байгелүү орундар жана сертификаттар менен сыйланышты.

УЮЛДУК ТЕЛЕФОНСУЗ БИР КҮН

Азыркы күндө ар бир жаран уюлдук телефондун активдүү колдонуучусу. Ошонун катарында биздин факультетибиздин ар бир окутуучусу жана бардык студенттери уюлдук телефон колдонуучулары. Бирок бул күнү алар бир күн бою уюлдук телефон колдонбогон экспериментке катышышты. Окутуучулар жана студенттер уюлдук телефондорду колдонуудан ырахат менен баш тартышты, анткени бул радиациянын бөлүнүп чыгуусун азайтууга мүмкүнчүлүк болоруна ынанышты. Студенттер уюлдук телефондорду колдонуунун оң жана терс жактарын изилдеп, плакаттардын жардамы менен ошол көйгөйлөр боюнча презентацияларды жасашты. Натыйжасында туруктуу өнүгүүнүн “Жоопкерчиликтүү керектөө жана өндүрүш” аттуу 12-максатынын маанисин талдап сезгенин баса белгилешти.

ЖАШЫЛ ЖАРМАНКЕ КҮНҮ

Жыл сайын окутуучуларыбыз студенттер менен бирге колго жасалган буюмдарды көргөзмөгө коюп, аларды сатып, кайрымдуулукка жумшашат. Бул жолу алар туруктуулуктун принциптерин киргизүүдө жана туруктуу келечек үчүн кайра колдонулган материалдарды тандоодо абдан чыгармачылык менен ар түрдүү буюмдарды жасоо менен бирге англис тилинде алардын аталыштарын үйрөнүштү. Студенттер долбоорлоо жана кайра куруу, жаңы жашоо берүү, маанилүү көйгөйлөрдү чечүү көндүмдөрүн өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүк алышты (reuse, reduce, recycle) жана бири-бири менен өз жөндөмдөрүн жана ачылыштарын бөлүшүү аркылуу биргелешип үйрөнүүгө үндөштү. Андан сырткары, “Жакшы ден соолук жана бакубаттуулук” аттуу максатка ылайык окутуучулардын демилгеси менен студенттер «Дени сак тамактануу, туура тамактануу» аттуу сынакка катышты. Алар туура тамактанууну жана тамак жасоону жайылтуу үчүн пайдалуу тамактарды көп даярдашкан. Демек окутулуп жаткан эффективдүү курс өз максатына жетип студенттер зыяндуу тамак-аштар адамдын өмүрүнө канчалык коркунуч алып келерин, витаминдүү азыктарды жана жашылча жемиштерди рационго кошууну, күнүмдүк турмушта пластик буюмдарды колдонуунун

зыяндуулугун айырмалай алышты. Азык-түлүктөр, жарманкеге жарыяланган буюмдардын негизги бөлүгү сатылып, түшкөн киреше кайрымдуулукка жумшалды.

ӨЗГӨРТҮҮҮ ҮЧҮН УБАКЫТ БЕРҮҮ

Социалдык туруктуулукту түшүнүүнүн жардамы менен студенттер кайрымдуулук кылган жумушка карата алардын жеке ролун көбүрөөк түшүнүү менен окутулат. Бул ошондой эле волонтердук үзгүлтүксүз кесиптик жана жеке өнүгүү экенин моюнга алууну үйрөтөт. Студенттерге көндүмдөрдү жана тажрыйбаларды алууга жардам берүү алардын ишинде жана келечектеги жашоосунда зор пайдасын тийгизет. Студенттик волонтердук элективдик курстун ажырагыс бөлүгү болуп калды. Студенттерибиздин басымдуу бөлүгү адамдарга жардам берүү жана коомубузду жакшыртууга түрткү берген иш-чаралар менен алек боло башташты. Алар кайрымдуулук үчүн табуу же чогултуу сыяктуу ар кандай иш-чараларга жана долбоорлорго катышышат; жергиликтүү парктарды жана коомдук жайларды, короолорду тазалоо, бак-дарактарды жана гүлдөрдү отургузуу, жетим балдар үчүн оюндарды жана иш-чараларды уюштуруу, социалдык жактан аз камсыз болгон балдарга англис тилин акысыз үйрөтүү, карылар үйүнүн тургундарына белектерди берүү, концерт же оюн көрсөтүү, жашоого шыктандыруучу маселелерди колго алып ар кандай иш-чараларды уюштурууда.

СПОРТ АР БИР АДАМДЫН АР ТАРАПТАН ӨНҮГҮҮСҮН КАМСЫЗ КЫЛАТ

ОшМУ студенттерди бир гана билим алуу жаатында эле эмес, чыгармачылык, спорт жагынанан да колдоп келет. Ар тараптуу, кыргыз элине таанымал сыймыктуу бүтүрүүчүлөрүбүз бар экени баарыбызга маалым. Кезектеги чыгарылышыбызда ОшМУнун МИТ факультетинин 4-курсунун студенти Раимкулов Кубаныч Медербекевич, өз жетишкендиктери тууралуу айтып берди.

Мен Ош областынын Кара-Кулжа районуна караштуу 1-Май айылында туулгам. Үй-бүлөдө 4 бир тууганбыз. 2008-жылы аталган айылдагы А. Юсупов атындагы орто мектепке кабыл алынып, 2019-жылы аяктагам. Ушул эле жылы ОшМУнун МИТ факультетине тапшыргам. Азыркы учурда 4-курста окуп жатам. Окуудан сырткары машыктыруучу болуп алектенем. Спорт ар бир адамдын ар тараптан өнүгүүсүн, ден соолукту чындоону камсыз кылат. Мелдештерге жана машыгууларга катышуу ден соолукту чындоо, бош убакытты максаттуу пайдалануунун эң мыкты шарттарынын бири. Спорт чечкиндүүлүк, туруктуулук, тартиптүүлүк, коллективди сүйүү, жеңишке умтула билүү жана башка баалуу сапаттарды өнүктүрөт. Биз алектенген спорттун түрү **street workout** бизче **көчө спорту** ал эми орусча **уличная гимнастика** деп аталат. Бул жаатта алектенгенимдин себеби - бул спортту Кыргызстанда өнүктүрүү жана күчтүү воркаутерлерди чыгаруу.

Бул спортко каалоом аябай күчтүү, жанга жаккан жумушундан чарчабайсын, кайра эс аласың дегендей күн өткөн сайын мотивация жогорулап барат. Башка улуттагы воркаутерлерди көрүп, алар жасаган элементти Кыргызстандын атынан мен дагы жасаймын деген ой күч-кубат берген.

2023-жылы Өзбекстандын Ташкент шаарында өткөрүлгөн Freestyle батлда Орто Азиядагы эң күчтүү 10 воркаутерлердин катарына кирдим жана азыркы учурда 20дан ашуун атлеттердин тренери, жана 50дөн ашуун элементти жасай алам. 2022-жылдын 17-ноябрында биздин спорттук аянтчабыздын ачылышы болгон, ошол күн мен үчүн да, командам үчүн да жакшы бир көз ирмем катары эсибизде калды.

Ар кандай мелдештерге катышып турам. Мелдешке даярдануу үчүн убакыт ар кандай керектелет. Кээде 1 ай, кээде 10 күн деле болуп калышы мүмкүн. Мелдеш болот дегенди уккандан баштап күнүтүнү даярданып баштайбыз. Кантсе да баарыбыздын сүйгөн жумушубуз эмеспи.

Буюрса, келечекке койгон максаттарымды жазуу түрүндө эмес, иш жүзүндө көрсөткүм келет.

Спорт менен машыгуу нерв-психикалык, оор күч келүү менен байланыштуу болгондуктан ага ден соолугу чың, медициналык кароодон өткөн адамдар катыша алат. Такай машыккан кишилердин келбети сымбаттуу болуп, органдар менен системаларынын түзүлүшү, функциясы жакшырат. Машыгуулардын натыйжасында сөөктөр бышык болуп, булчуңдар чоңоёт, кыймыл-аракет жакшырат, сергек болот, түрдүү ооруларга туруктуулугу жогорулайт. Спорт менен машыгууда ага жумшалуучу күч машыгуучулардын күчүнө, жашына жана жынысына ылайык келүүгө тийиш. Узак убакыт, үзгүлтүксүз спорт менен машыгуу ден соолукка жакшы таасир берип, мезгилсиз картаюунун алдын алат. Бирок жаш өткөн сайын оор күч менен байланыштуу машыгууларды азайтуу талапка ылайык. Күрөш, футбол, оордуктарды көтөрүү сыяктуу спорттун түрлөрү менен машыгуу пайдасыз. Ал эми сууда сүзүү, жай чуркоо, лыжа тебүү, бадминтон, теннис, волейбол ойноо орто жаштагы жана улгайып калган кишилер үчүн жеңил болот.

Азыркы учурда үй-бүлөдө атам менен иним ден соолук үчүн алектенип, ойноп турушат. Бирок мени көрүп инимдин да бул спортко кызыгуусу артууда. Жашоодо мага дем-күч берип колдоп келген жакындарым,

албетте, ата-энем, бир туугандарым, досторум, жана командам. Алдыда менин негизги максатым - көчө спорт культуранын Кыргызстанда өнүктүрүү жана кыргыз воркаутерлерди атайын видео блок аркылуу дүйнөгө таанытуу. Спортто эң маанилүү адамдык сапаттар бар болгондо гана, өзүңдүн үстүңдөн тынымсыз иштей алганда эмгекчилдик, чыдамкайлык, сабырдуулук жана туруктуулукту өзүңө сиңиргенде гана көрүнөрлүк ийгилик жарата аларыңа күмөнүм жок.

Бул тармакка кызыккандарга айтарым, аракет кылгыла жана өзүңөрдү этият кылып машыккыла. Максатка жетпей жатсаң, максатты эмес ага барчу жолдогу планды, аракетти өзгөрт, анан жыйынтык берет. Жашоонун маңызы бул тирүүлүк. Бизге берилген 24 саат - Жараткан тарабынан берилген улуу сыйлык, аны ар ким өз деңгээлине жараша өткөрөт. Болгону убакыттын кадырына жетип, туура пайдаланууга аракет кылалы. Кошумча кызыккандарым устачылык кылуу, гитарада ойноо, кээде ыр жазып турам. Кайсы жерде, кай тарапта болбо, адамгерчилик сөзсүз түрдө керек, мунсуз алыска узап кетүү оңойго турбайт. Эң алгач адептүүлүк, жөнөкөйлүк, сабырдуулук, намыстуулук жана аракетчил болуу. Бул спорттон эч нерсе жоготкон жокмун, тескерисинче көптөгөн жакын адамдарды, жаңы чөйрө, жаңы күч, досторду таптым десем болот.

Элена Аданова

Туура тамактануу

Жаз айы аяктап, жай мезгили кирип келе жатат. Күндүн ысышы менен баарыбыз жука кийимге өтөбүз. Ашыкча салмактуу адамдар үчүн жука кийиниң же жарашыктуу кийим тандоо маселе жаратат. Ашыкча салмактуулуктун себеби эмнеде? Бул маселеге ар ким ар кандай аргументтин айтат. Биз бир тараптан алып карап көрөлү. Социалдык тармактарда "asmz" хештеги менен жүктөлгөн, адамдардын отуруп алып камерага тартып, тамактанып жатканын көрүүгө болот. Мунун максаты эмне деп ойлойсуз? Албетте товар өткөрүү. Ошол видеону көргөндөн соң биздин да жегибиз келет да, дароо барып сатып алабыз. Себеби ар бирибиз даалдуу тамак жегенди жакшы көрөбүз. Бирок ал тамактар организмге канчалык пайдасын же зыянын тийгизип жатканына көп деле маани бербейбиз.

Кантип туура тамактануу керек, туура эмес тамактануу кандай ооруларды козгойт, туура тамактануунун жашообузга тийгизген таасири тууралуу Медицина жана өмүр коопсуздугу кафедрасынын улук окутуучусу Перхатова Ылвал Араповна айтып бермекчи.

Туура тамактануу дегенге азыркы учурда көп көңүл бурулбай жатат. Айрыкча жаштар арасында, даяр тамактар, тез татым, фастфуд менен тамактанып жатышат. Алар түздөн-түз организмдин иштен чыгуусуна себеп болот. Негизинен, туура тамактанууда, тамак-ашыбыз - белок, углевод, май, минералдык суу, витаминдерден турушу зарыл.

Күнүнө 4 жолу тамактануу керек:

- Эрте мененки тамактануу;
- Түшкү тамактануу;
- Кошумча жеңил тамактануу;
- Кечки тамактануу.

Эрте мененки тамакты сөзсүз ичүү керек. Биздин өтүбүз (өт суюктугу дейбиз) тамакты сиңирүүгө катышат. Биз эрте мененки тамакты ичпей, түшкө чейин жүрө бере турган болсок, өт топтолуп туруп калат да, кийин өттүн таш оорусуна, ашказан жараларына алып келет. Туура тамактануу - ден соолуктун негизи. Тамактанууда адам физикалык, психологиялык жактан өсүп өнүгөт да, биз туура эмес тамактанып жатсак анан кантип акыл-эсибиз өөрчүйт, өсөт, өнүгөт? Кайдан күч алабыз? Ошол туура тамактануу аркылуу биз өсөбүз өнүгөбүз. Ден соолугубуз чың болсо, бизде ийгилик болот. Ден соолукка зыян экенин билишсе да, жаштар арасында тез татым, фастфуд менен тамактангандар арбын.

Туура эмес тамактануу жүрөк ооруларына, кан диабетине алып келет. Кан диабетин көбүнчө жеңил сиңип кетүүчү тамактар, фастфуд, абдан таттуу даярдалган тамактар козгойт. Ашыкча салмактуулукка да алып келет, а ашыкча

салмактуулук ден соолукка зыян. Болушунча чеги менен өз убактысында тамактануу зарыл. Уйку адамдын ден соолугуна кандай зарыл болсо, туура тамактануу да ошончолук зарыл. Адам өз убактысы менен уктап, өз убактысы менен туура тамактанса эле адамдын ден соолугу чың, акыл-эси тунук болот. Болушунча табигый, витаминге бай азыктар менен организмди тоюндуруш керек. Жашылча-жемиш, мөмө-жемиштер менен азыктаныш керек. Бир гана аларга тирелип калбастан, курамында углевод, темир, витаминдер бар сүт азыктары, эт азыктары менен да организмди азыктандырыш керек.

Сүрөтчү студент

Искусство факультетинин 2-курсунун студенти, кесиби боюнча искусствед Уулкан Осмонова :

“Жаш балдар үчүн автордук курсумду ачайын деген ниеттемин”

Чыгармачылык - бул бир жагынан талант, экинчи жагынан чоң эмгек. Пабло Пикассонун “Ар бир бала сүрөтчү, негизгиси – бала кезинен сүрөтчү бойдон калуу” деген сөзү бар. Чыгармачылык тууралуу да ушуну айтууга болот. Көбүнчө бала кезинде ата-энесинин катуу кысымына же катуу көзөмөлгө кабылган адамдар, чоңдор өздөрүнүн ички нааразычылыгын чыгармачылык аркылуу ишке ашырууга аракет кылышат. Негизги айта кетчү өзгөчө факт, ар башка маданияттын эки өкүлүнөн төрөлгөн балдар чыгармачылыкка жакын келишет. Себеби аларда ар кандай нормаларды, эрежелерди бириктирүүгө туура келет. Сүрөтчү - бул чыгармачылык өнөрдүн кайсынысын болбосун аткарган адам. Бул искусствонун бардык түрлөрүн камтыйт. Мисалы, сүрөт тарткан адамды сүрөтчү деп атоого болот. Заманбап дүйнөдө сүрөтчү деген термин музыканттар үчүн дагы колдонулат. Ал эми биздин Ош мамлекеттик университетинин студенттери чыгармачылыкка канчалык жакын? Ушул суроого жооп издеп көрөлү.

Ар бир нерсени өз учурунда кармап калуу керек эмеспи, сүрөт тартып жаткан мезгилде да өзгөчө композициялар келип чыгат. Аларды да тартып калууга аракет кылам. Сүрөт тартып жатып көбүнчө ар кандай элестер, фигуралар, композиция, идеялар, абстракциялар келип чыгат, мына ошолорду башка жарата турган сүрөттөргө эскиз катары алып, көбүнчө этюд, пейзаж жана натюрмортторго көбүрөөк басым жасайм.

“Бир сүрөттү канча убакытта тартасыз” деген суроолор көп келет, негизи сүрөттүн көлөмүнө карайт, кичинекей форматтагылар убакытты деле албайт, ал эми чоң форматта боло турган болсо, аны 2-3 жумага же 1 айга да созулуп кетиши мүмкүн. Илхом келген учурда форматынан көз каранды болбой да калат, кичинекей эле форматтагы сүрөт бир

нече күнгө созулуп кетет жана тескерисинче чоң форматтагы сүрөттү кыска убакыт ичинде тартып койгон учурлар болот.

Сүрөткө болгон кызыгуу атам себепчи болду. Атам сүрөттү жакшы тартып, скульптураларды мыкты жасайт. Ошондон уламбы, жаш кезимден эле сүрөткө жакынмын. Сүрөт тартуудан сырткары МЧС военный болууга кызыгып келем, буюрса тапшырам деген пландарым бар.

Өзүмдү өнүктүрүүнү үстүндө иштеп жатам, жакын арада жаш балдар үчүн жеке автордук курсумду ачайын деген ниеттемин. Ийгиликтүү адам ар дайым изденүү менен аракет кылат, мен баарын билем деп жата берсе, анда ага эч кандай композиция, идея келбейт, изденүү менен караса ал нерсени ишке ашырса мына ошондо ийгиликке жете алат. “Кандай гана жумуш болбосун сүйүп жасоо керек” деген сөзгө толук кошулам жана дайыма аткарууга аракет кылам.

Искусство факультетинде 3-курсунун студенти Нурмырза Салиев:

“Сүрөт тартуудан жан дүйнөм эс алат”

Ар кандай сынактарда алдыңкы орундарды багындырып келем... Негизинен тубаса талант, Кудайга шүгүр. Кээ бирөөлөр өздөрү аракет кылып үйрөнөт, кээ бирөөлөргө табияттан талант катары берилет, бирок берилген талантты изилдеп, өнүктүрүп, өстүрүү зарыл. 1% талант 99% эмгек эмеспи.

Сүрөт тартып жаткан учурда ар кандай кызыктуу окуялар албетте кездешет. Тарткан сайын жаңы идеялар келет. Кээде портрет тартып жаткан кезде натурадан натурщик уктап кеткен учурлар болот. Сүрөт тартуу үчүн убакыт ар кандай сарпталат. Эргүү келгенде 1-2 саатка же болбосо 1-2 күнгө чейин созулуп кетет.

Азыркы тапта портрет жанрында иштеп

жаткан кезим, андан сырткары жаратылышка чыгып этюд жазган жагат, ошондой эле декоративный дубалдарга, стеналарга сүрөт тартып жүрөм. Үй-бүлөдө үч бир тууганбыз: байкем жана эжем, алар да сүрөттү жакшы тартышат, бирок сүрөтчү эмес... ошентсе да ар дайым мени колдоп, жакшы сөзүн айтуудан аянышпайт. Алардын колдоосу күчүмө күч кошуп, мотивациямды арттырат. А бизге бул өнөр атамдан өткөн десем да болот.

Жакында жеке выставкамды өткөрүп, ошондой эле өзүмдүн атайы окуу курсумду ачсам деген ойлорум бар жана эң негизгиси, Кыргыз көркөм искусствосуна өз салымымды кошуп, элиме татыктуу кызмат кылам деген максаттамын.

ОшМУнун кыргыз филологиясы жана журналистика факультетинин 3-курсунун студенти Айзирек Гадаева:

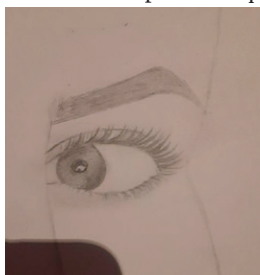
“...эч кандай ийримдерге барган эмесмин, өзүм кызыгып тартам”

Сүрөттү негизи хобби катары тартып турам, кээде тарткым келгенде атайын краска кагаздарымды издей баштайм. Мектеп убагында кызыктуу окуялар көп болгон, дубал газеталардын баарын өзүм чыгарчумун, бир жолу сүрөт тартып, ага жазып жатканымды директорубуз көрүп: "Кол жазмаң сонун экен", - деп ардак грамота жаздырган, анын арасында өзүмө да грамота жазганмын.

Бир сүрөттү тартуу үчүн көп деле убакыт коротпойм, себеби кара карандаштын өзү менен көп тартканым үчүн боёого убакыт

кетпейт деле. Көбүнчө портрет тартканга кызыгам, бирок эч кандай кружокторго барбаганым үчүн профессионалдык деңгээлде тарта албайм. Көбүнчө телефондон карап, үйрөнүп турам. Үйдө дагы бир тууган сындим сүрөт тартат, ал азыр Бишкектеги Кыргыз улуттук сүрөт академиясында 1-курста окуп жатат.

Сүрөт тартуудан башка ыр, проза жазууга кызыгам, анча мынчада волейбол ойноп турам, волейбол да мен жактырган хоббилеримдин бири десем болот.

ЭГИЗДЕРДИН ЭГИЗ КЫЯЛЫ

Эгиздер – булар бир эле мезгилге энеген эки, уч жана андан көп төрөлгөн балдар. Ф Гальтон эгиздерди эки топко: (монозиготтук) бир жумурткалык жана (дизиготтук) эки жумурткалык деп бөлгөнү белгилүү. Бул биз билгендей эле окшош жана окшош эмес эгиздер. Бир жумурткалык эгиздер бир уруктанган жумурткадан бөлүнгөн бөлүкчөлөргөн өөрчүп чыгышат да, алардын генотиби 100% окшош болуп, бирдей жыныста болот. Ал эми эки жумурткалык эгиздер бир мезгилге уруктанган эки жумурткадан өсүп чыгышат, ошондуктан алардын генотибинин бирдейлиги 50%ды түзөт. А окшоштугу бир туугандардай болушат.

Көпчүлүк эгиздердин өзгөрү окшош болгону менен мүнөздөрү ар башка болуусу да мүмкүн. Ага мисал биздин Ош мамлекеттик университетинин педагогика жана психология факультетинин I-курсунун студенттери Эрмекбаева Айзат токтоо, назик кыз болсо, Эрмекбаева Гүлзат ачык мүнөз, шайыр кыздар экенин айтып беришти.

2004-жылы 23-июнда Ош облусунун Өзгөн районунда туулганбыз. Үй-бүлөдө 7 бир тууганбыз, бизге чейин 5 агабыз бар. Ата-энемдин тилеп алган кыздарыбыз десем да болот, кыз төрөлсүн деп бешинчи агабыздын атын Гүлжигит коюшкан экен. Биз жарык дүйнөгө келерде эле кызыктуу окуялар башталган дешет, апамдын боюнда барында эле биздин эгиз экенибизди билишкен, бирок кыз экенибизди билген эмесбиз дешет, себеби апабыз узиге түшкөн эмесмин дейт. Биз төрөлгөн соң ар бир үй-бүлөдө болгондой эле атакебиз бизди көрүү үчүн барып "Аялым төрөдү" - дегенде, "Сиз эгиз кыздардын атасысызбы?" - дешсе ишенбестен апабыз бизди көрсөткөндөн кийин ишенип аябай кубаныштыр. Ата-энемдин беш уулдан соң эгиз кыздуу болгонун уккан айылдаштары, достору да аябай кубаныштыр. Андан кийин ат коюуга келгенде күбөлүгүбүзгө Айзат, Гүлзат деп коюшкан, бирок айылга келген соң айылдын аксакалдары эгиздердин атын коюуну сунуштап Апал, Үпөл деп коюшкан. Үйдө, Апал, Үпөлбүз ал эми документтерде Айзат, Гүлзат. Биз мектепти да биргеликте жана окшош бааларга окуганбыз, 9-класска чейин Бишкек шаарында андан соң 11-класска Ошто өзүбүздүн айылдагы мектепте аяктадык. Мектепти аяктагандан кийин үйдөгүлөрдүн сунуштоосу менен экөөбүз тең бир кесипти тандап, ушул кесипте билим алып жатабыз. Азыркы студенттик учурубуздагы бааларыбыз да бирдей, бир сабактан экзамен учурунда суралып жатсак, "Силер эгиз экенсиңер жана бир факультетке тапшырыпсыңар силерге жөн эле сурабай баа коюп берем, чыга бергиле" - дегенде да эгиз экенибизге кубанып калабыз. Сабак аткарууда да биргелешип аткарабыз, эки башка теманы окуп түшүнгөнүбүздү бири-бирибизге түшүндүрүп берип убакытты да үнөмдөйбүз. Экөөбүздүн каалоо максаттарыбыз жана ошондой эле жактырууларыбыз да бирдей, мисалы: экөөбүз окшош түстөрдү жактырабыз

жана коомдогу чөйрөбүз да бир. Көбүнчө жалгыз төрөлүп, жалгыз жүргөндөр "Кантип жүрөт" деп таң калбай да койбойбуз, себеби экөөбүз дайым бирге жүрүп, көйгөйлөрдү да чогуу чечкенибизге байланыштуу. Кээ бир учурларда ажыроого да туура келип калган учурлар болот, "Айзат дарылануу үчүн Бишкекке кеткен болчу, ал баргандан баштап эле мени сагынуу менен мен айылда аны

сагынуу менен ыйлаганбыз" - дейт Гүлзат. Азыр эч кандай айрылуудан коркпойбуз, ушунча убакыт бирге болдук, эми айрылсак эч нерсе болбос деп күлүп калабыз. Экөөбүз бир тондогу эгиздер болгондугубуздан аябай окшошбуз, айырмалай албагандар да болот. Көбүнчө бизди бетибиздеги уячадан (ямочка) айырмалашат, бирөөбүздө бар экинчибизде жок. Окшош да кийинибиз, ар дайым кийимдерди апабыз алып берет, эгерде окшош кийим болбой же бир размерде чыкпай калса, окшош кийимдерге буюртма берип тиктирип киебиз. Эки башка түрдө кийинип калган учурларда мугалимдер, агамдар силер окшош эле кийингилечи деп калышат. Эгиздерибиз мүнөздөрү жагынан бир

аз айырмалары бардыгын айтышат, "Гүлзат жашырбастан бетке айтат жана ачык мүнөз кыз, ал эми мен адамдын көңүлүнө караган токтоо кызмын", - дейт Айзат. Бирибиз бир адам менен дос болсок, ал экөөбүздүн тең досубуз болот жана эч кандай башка досторубуздан бири-бирибизди кызганбайбыз. Бири-бирибизден сыр сактабайбыз, сактасак да бат эле билип алабыз, сүйлөө, көз караштардан, ошондуктан такыр сыр сактабайбыз. Бизде көбүнчө атаандашуу жумуш жасоодо болот. Сөзсүз жумуштарды бирдей кылышыбыз керек, мисалы: бирибиз төшөк салсак, экинчибиз жыйып; бирөөбүз тамак жасасак, экинчибиз жууйбуз.

Келечектеги максаттарыбыз да дээрлик бирдей, башкалары сыр бойдон калсын, алардын бири окууну мыкты аяктап андан соң турмуш куруу. "Келечектеги жолдошунуздар кандай болуусун каалайсыздар?" - деген сурообузга, "Ата-энесин сыйлаган жана жоопкерчиликтүү мырзалар болсо жакшы болот, себеби ата-энесин жана коомчулукту сыйлаган, жоопкерчиликтүү жигиттер сөзсүз түрдө бизди да сыйлайт деген ойдобуз" - дейт эгиздерибиз.

Бийгелди Апжапаров

Поэзия кайрыктары

Ар бир адам качандыр бир куну эң бактылуу сезимдердин ичинде жашап көрөт. Балким балалык кези, балким сүйүүсүн жолуктурган кези, же жөн гана жашоодон ырахат алган учуру болсун дейли. Мындай учурларды, адам баласынын сөз менен түшүндүрүп берүүсү, бир топ кыйынган турат. Ал эми акындар, жазуучулар дал ушундай сезимдерди бизге баяндоо үчүн сөздүн гулун терип, кооз картинаны эки сап ыр менен баяндаган зор таланттын ээлери десек болот.

Поэзия- эң көркөм көрүнүшү менен мүнөздөлгөн адабий жанр. Сөз аркылуу адам сезимдердин, эмоциялардын, сулуулуктун жана жашоонун же өлүмдүн ортосунда боло алат. Окурмандарын да ошол жерде болуп көрүүсүнө шарт түзөт.

Келиңиздер, биз да төмөндөгү студенттердин жан дүйнөсүнө сүңгүп кирип, алар жазган ырлар менен таанышып, өзүбүздүн жан дүйнөбүзгө аруулук тартуулайлы.

Айзирек Гадаева

Идирис Мамажакытов

Жоо келгендей капысынан түн катып,
Жан дүйнөмдө болот кээде дүрбөлөң.
Эсте калар эмне кылдым деп анан,
Эсеп берем өзүмө-өзүм күндө мен.

Ээ - жаа бербей шамал сыңар бир келген,
Ойлор мени алып чыгат асманга.
Чындык жашайт, жүрөгүмө түнөгөн,
Эрким жетет акыйкат сөз айтканга.

Байкабастан күлсөм кокус өзгөгө,
Бирок сезем жерде экеним унутпайм.
Кадыр баркка ээ болсомда өмүрдө,
Кадимки эле эл катарын толуктайм.

Күч- кубаттуу болсом деле тендешсиз,
Көңүл калуу коёт мени эңшерип.
Баарлашып жүрсө деле күнүгө,
Башка жандар билбейт мени менчелик.

Айбек кызы Акылай

Алма болсом эминем!

"Бир дарактын башында туруп алып,
Алма болсом кызарып бышып турган.
Жетип келип бийикке жигит гүлү,
Үзүп берсе сулууга сүйүп турган.
Алма болсо эминем? Адам эмес,
Эки жаштын ортосуна сүйүү сунган..."

Байиш кызы Нуриза

Мекеним

Жүрөк согуп, мекен десе ар убак,
Кенен басам кучагында тоолорум.
Термелемин бешиктеги баладай,
Тосуп алып эркелетсе зоолорун.

Ырас, элдер ар улуттан куралган,
Сен жок болсон өзгө жерде туралбайм.
Кай бирөөлөр келип сага атайы,
Кооздугундан карай албай уялган.

Кагылайын, үрп-адатың салтыңдан,
Карек болгон тилиң менин даңкыңдан.
Чебер колдор, сайма жоолук сендедир,
Кооз дарыя агып турган алдыңдан.

Жунус Асеков

Ажалга

Уйкум да жок, уктуого жок акымдай,
Тируулүктөн өлүм мага жакындай.
Пайдам тийип бир өтө иш жасайын,
Ажал турчу айланайын чакырбай!

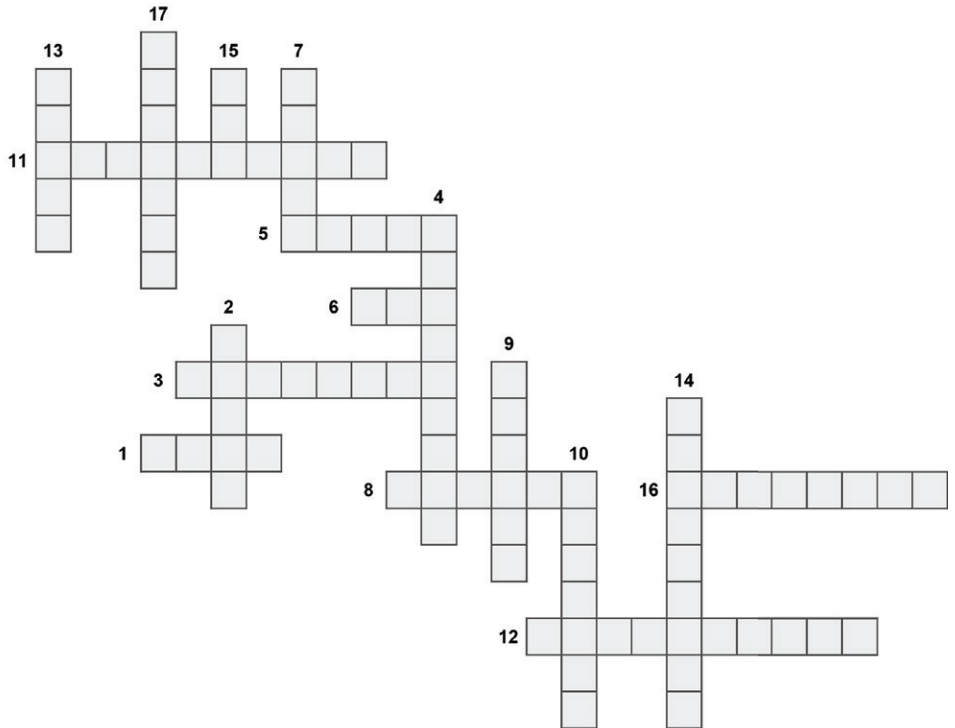
Өмүр барат жанган шамдай жарымдап,
Өчпөй турат же күйө албай жалындап.
Аткан таңга жетейинчи өчпөстөн,
Келбей турчу ажал мага жакындап!

Жаштыгым ай жашылданчы, көрктөнчү!
Жаның тынбай жалындачы, өрттөнчү!
Адам жашы сандан эмес эзелтен,
Жасап өткөн иши менен өлчөнчү.

КРОССВОРД

Жоопторун: 0703-75-73-71 номерине жөнөтсөңүз болот жана башкы корпустун 001-кабинетине толтуруп алып келсеңиз болот.

1. Көп мүчөнүн коэффициенттерин анын тамырлары аркылуу туюнтуучу формулаларды ким ойлоп тапкан?
2. Олимпиада оюндарынын символдорунун бирин атаңыз?
3. Чектелген мейкиндикте газдын жана суюктуктардын басымын өлчөөчү прибор.
4. Музыкалык аспап, пианино клавиатурасы менен баскычтуу аккордеон жана гармониканын тууганы?
5. Эмненин башталышы бар да аягы жок?
6. Серпилгич күчтүн деформацияга көз карандылыгын негиздеген англиялык окумуштуу?
7. Гагарин кораблинин аты?
8. Шотландиялык инженердин үй-бүлөсүнөн чыккан англис жазуучусу?
9. Бир гендин формаларынын бири кандай аталат?
10. Айдын Күндү жабуу кубулушу?
11. Салмактар жана өлчөөлөр жөнүндөгү илим?
12. Кээ бир химиялык элементтердин түзүлүшү жана касиеттери боюнча эки же андан көп жөнөкөй заттар түрүндө жашоо жөндөмдүүлүгү?
13. Заттар жана алардын башка заттарга айланышы жөнүндөгү илим?
14. Бул термин ЭВМ терминин алмаштырды?
15. Жердин ойдон чыгарылган огунун жер бети менен кесилишкен чекити?
16. Илим катары информатиканын негизги объектиси?
17. Денеге башка телолордун аракетин болбогондо анын ылдамдыгын кармап туруу кубулушу?

Жоопту жөнөтүп жатканда төмөнкүлөрдү толтуруңуз:

Аткарган _____;

Факультети _____;

Тайпасы _____;

Байланыш номери: _____.

Эртабылды кызы Даткайым (+996 703 757 371)

Сизге ийгилик!

“Нур” ОшМУнун студенттеринин коомдук-маданий гезитинин журналдык тиркемеси
Башкы редактору:
 САМАТУЛЛА
 МАМАТКАРЫ УУЛУ
Редактордун орун басары:
 Айзирек Гадаева

Редакциялык кеңеш:
 А. Айтманбетов
 Т. Алдакулов
 М. Ниязалиев
 З. Нуралиева
 М. Маматжанов
 Д. Бектемир уулу

Редакциялык топ:
 Канайым Акназарова
 Даткайым Эртабылды кызы
 Бийгелди Апжапаров
 Елена Аданова
 Майрам Шарип кызы
 Айжаныл Нурмамат кызы

Фото кабарчы:
 Р. Максумов

Кол жазмалар, фото-сүрөттөр кайра кайтарылбайт жана кат жүзүндө жооп берилбейт. Жарыяланган материалдар редакциянын толук көз карашын билдирбейт. Макалалардагы фактылар үчүн авторлор өздөрү жооптуу. Гезит редакциянын компьютер борборунда терилип, даярдалды. Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинен каттоодон өткөн күбөлүктүн №106

Банктагы реквизиттер:
 ИНН 00207199610017
 р-с. 703802401
 «РСК-Банк» Ош филиалы
 Ош шаары БИК 129039
Редакциянын дареги:
 Ош шаары, В.Ленин көчөсү 331,
 ОшМУнун башкы имараты,
 219-каана.
 Тел.: +996 707 647 902